Urbanistični inštitut Republike Slovenije

Obvezne strokovne podlage za regionalne prostorske plane

Povzetki

Analiza stanja in analiza razvojnih potreb regij

Opomba

Podatki o stanju v prostoru in razvojnih potrebah so povzeti iz trenutno dostopnih strokovnih podlag, ciljno raziskovalnih projektov, podatkov resorjev, SURS-a ter drugih dokumentov, ki so bili na voljo ob izdelavi teh strokovnih podlag za pripravo regionalnih prostorskih planov. Zasedenost poslovnih con je izračunana na podlagi CRP projekta iz leta 2020, ravno tako velikost funkcionalno degradiranih območij (FDO), kot tudi podatkov o katastrofalnih poplavah.

Ljubljana marec 2024

Pomurska regija

Podatki o stanju

Stanje na izbranih podatkih in kazalnikih leta 2018/19, če jih primerjamo s podatki in kazalniki leta 2022/23, kaže na poslabšanje na nekaterih področjih. Število prebivalcev, gostota prebivalstva ter število aktivnih prebivalcev se je zmanjšalo, ravno tako število gospodarskih družb in število nočitev. Povečal se je BDP na prebivalca, manjša je brezposelnost ter povečalo se je število prebivalcev z višjo izobrazbo od srednješolske. Povečalo pa se je tudi število podjetnikov ter novonastalih gospodarskih družb. Indeks delovne migracije, ki pove, da je regija v območju šibko bivalnih regij, je rahlo padel, kar kaže na odhajanje delavcev na delo v druge regije. Indeks razvojne ogroženosti se je povečal za 6,61 %, in je nad slovenskim povprečjem. Porast nakazuje na večjo razvojno ogroženost regije.

Poselitev: po podatkih projekcije bo regija do leta 2038 regija izgubila 15% prebivalstva; ima omrežje središč druge in četrte stopnje; slabšo dostopnost do središč in s tem storitev splošnega pomena ima skrajni S del regije; prisotne so gospodarske cone mednarodnega, državnega in regionalnega pomena (zasedenost 50,69 %); 4% pozidanih in 4% nepozidanih stavbnih zemljišč je iz vidika poplavne nevarnosti ogroženih; v Murski Soboti in Ljutomeru sta večji območji razvojnih površin (nepozidanih stavbnih zemljišč ustrezne rabe večji od 10ha); cca 1.100 ha je površin stavbnih zemljišč z namensko rabo A (posamična poselitev), to je 0,85 % površine regije.

Krajina: Izguba kmetijskih zemljišč se pojavlja zaradi zaraščanja (cca 2.500 ha) predvsem na Goričkem in zaradi pozidave (na preostalem delu regije); cca 22.800 ha je območij katastrofalnih poplav; 14.400 ha je osuševalnih sistemov ter 70 ha namakalnih sistemov, erozijska območja z zahtevnimi zaščitnimi ukrepi so na S delu regije (Goričko), območja z običajnimi zaščitnimi ukrepi pa na Z delu (Slovenske gorice); prevladujejo območja z majhno in srednjo verjetnostjo pojavljanja plazov, mestoma pa tudi z veliko verjetnostjo; FDO v regiji se nahajajo predvsem na širših območjih večjih naselij (FDO 113,74 ha); regija ima območja nacionalne prepoznavnosti, izjemnih krajin in več krajinskih parkov.

GJI: Oskrba s pitno vodo se zagotavlja prek več različnih vodovodnih sistemov; odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode se zagotavlja v vseh večjih naseljih prek več posameznih kanalizacijskih sistemov s čistilnimi napravami; oskrba z električno energijo se izvaja prek prenosnega in distribucijskega sistema električne energije; oskrba z zemeljskim plinom se izvaja prek prenosnega in distribucijskega sistema zemeljskega plina; oskrba s toploto iz distribucijskih sistemov se izvaja v Murski Soboti in Lendavi; na področju mobilnosti je pomanjkanje železniške povezave, dotrajanost lokalnih cest; javni prevoz je zanemarjen.

Razvojne potrebe

Analiza regionalnih razvojnih projektov je pokazala, da v Pomurski regiji prevladujejo projekti, ki naslavljajo fizične potrebe na področju poselitve: razširjanje, opremljanje in izgradnja poslovnih con, izgradnja kolesarskih povezav ter nadgradnja vodovodnih sistemov. V programskem delu Regionalnega razvojnega programa Pomurske regije 2021-2027 niso opredeljene razvojne prioritete in ukrepi, ki bi neposredno naslavljali problematiko razvoja poselitve v regiji. To povezavo je moč posredno zaslediti v okviru razvojne prioritete 8.5. Privlačna regija v okviru ukrepa Oživljanje mestnih in vaških središč, kulturna infrastruktura ter razvoj kreativnega sektorja. Nobeden od omenjenih projektov ni bil vključen v dogovor za razvoj regij (DRR).

Nosilci urejanja prostora so opredelili naslednja prednostna področja: mikro / mala podjetja; s kmetijstvom povezana industrija; prebivalstvo; varovanje vodnih virov; sanacija odlagališča (ob Muri); čezmejno sodelovanje; Mura – posebej varovani prostor.

Na delavnici so bile opredeljene naslednje prednostne razvojne usmeritve:

1. GJI: poslovne cone – mikro in mala podjetja pogoji,
2. krajina: mehanizmi zemljiške politike,
3. poselitev: dostopnost javnih storitev.

Gorenjska regija

Podatki o stanju

Stanje na izbranih podatkih in kazalnikih leta 2018/19, če jih primerjamo s podatki in kazalniki leta 2022/23, kaže na izboljšanje na skoraj vseh področjih. BDP na prebivalca je večji, povečano je število prebivalcev, gostota prebivalstva ter število aktivnih prebivalcev, manjša je brezposelnost, povečalo se je število prebivalcev z višjo izobrazbo od srednješolske. Povečalo pa se je tudi število podjetnikov, podjetij in zadrug ter novonastalih gospodarskih družb. Tudi število nočitev turistov v regiji se je povečalo. Indeks delovne migracije, ki pove, da je regija v območju šibko bivalnih regij, je rahlo porastel kar bi lahko nakazovalo, da več delovno aktivnih prebivalcev ostaja v regiji. Indeks razvojne ogroženosti je porastel za 28,08 %, a je še vedno pod slovenskim povprečjem. Porast nakazuje na večjo razvojno ogroženost regije.

Poselitev: po podatkih projekcije bo regija do leta 2038 izgubila 7% prebivalstva, zaradi tega je mogoče, da naselja ne bodo dosegala kriterijev za doseganje današnje ravni; ima omrežje središč druge, tretje in četrte stopnje; ŠMO se razvija s povezovanjem Kranja, Jesenic, Radovljice, Tržiča in Škofje Loke; redkeje je poseljen S in Z del regije; močno prisotna območja gospodarskih con v katerih so prisotne večje poslovne cone mednarodnega, državnega in regionalnega pomena (zasedenost 62,83 %); na stavbnih zemljiščih je iz vidika poplavne nevarnosti ogroženih 3% pozidanih in 3% nepozidanih stavbnih zemljišč; cca 650 ha je površin stavbnih zemljišč z namensko rabo A (posamična poselitev), to je 0,3 % površine regije.

Krajina: izguba kmetijskih zemljišč se pojavlja zaradi zaraščanja (cca 4.800 ha - TNP, Karavanke) in pozidave (območje ŠMO); v regiji ni območij agrarnih operacij; cca 2.600 ha je območij katastrofalnih poplav; erozijska območja z običajnimi zaščitnimi ukrepi so v osrednjem in Z delu regije, na Karavankah in Škofjeloškem hribovju so območja z zahtevnimi zaščitnimi ukrepi, na skrajnem SZ delu pa so območja s strogim varovanjem; regija ima območja z majhno in srednjo verjetnostjo plazov, mestoma z veliko verjetnostjo (Škofjeloško hribovje); FDO se nahajajo predvsem na osrednjem delu regije, v koridorju glavnih prometnih povezav in ob večjih naselji (FDO 181,98 ha); regija ima območja nacionalne prepoznavnosti in izjemnih krajin ter dva krajinska parka.

GJI: Oskrba s pitno vodo se zagotavlja prek več različnih vodovodnih sistemov; odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode se zagotavlja v vseh večjih naseljih prek več posameznih kanalizacijskih sistemov s čistilnimi napravami; oskrba z električno energijo se izvaja prek prenosnega in distribucijskega sistema električne energije; oskrba z zemeljskim plinom se izvaja prek prenosnega in distribucijskega sistema zemeljskega plina; oskrba s toploto iz distribucijskih sistemov se izvaja v Kranju, Železnikih, Bledu, Jesenicah, Hrušici, Bohinjski Bistrici in Preddvoru; na področju mobilnosti ima regija ugodno prometno lego in je sorazmerno dobro prometno dostopna; potrebna posodobitev železniške infrastrukture; izboljšati JPP.

Razvojne potrebe

Analiza regionalnih razvojnih projektov je pokazala, da v Gorenjski regiji močno prevladujejo projekti, ki naslavljajo fizične potrebe na področju poselitve: izgradnja kolesarskih povezav, odvajanje in čiščenje odpadne vode, izgradnja vodovodov ipd. Le eden izmed projektov naslavlja potrebe po zagotavljanju dnevnega varstva starejših v naselju Planina. V programskem delu Regionalnega razvojnega programa Gorenjske 2021-2027 so v okviru razvojne prioritete opredeljeni projekti, ki se neposredno nanašajo na spodbujanje trajnostne poselitve v regiji: Urbano središče regije – Kranj; Urbana središča regije – razvoj funkcionalnih območij; Vzpostavitev pilotnih pametnih skupnosti; Naseljeno pametno podeželje; Obmejna problemska območja. Nobeden od omenjenih projektov ni bil vključen v dogovor za razvoj regij (DRR), kljub njihovim kakovostnim in strokovno opredeljenim opisom. To predstavlja pomanjkljivost nabora potrjenih projektov za območje Gorenjske regije.

Nosilci urejanja prostora so opredelili naslednja prednostna področja: Industrijska cona regionalnega pomena (promet/ac/železnic); zagotavljanje stanovanjske oskrbe za lokalno prebivalstvo; trajnostni razvoj v visokogorju; upoštevanje nosilne zmogljivosti okolja v turističnih središčih; javni potniški promet (navezava na turistična območja/vstopne točke); upravljanje voda in protipoplavni ukrepi; krepitev javnih funkcij, športna infrastruktura.

Na delavnici so bile opredeljene naslednje prednostne razvojne usmeritve:

1. ohranjena narava z urejeno infrastrukturo in varstvom pred naravnimi nesrečami,
2. trajnostna mobilnost,
3. učinkovita družbena infrastruktura,

4. upravljanje voda.

Podatki o stanju Goriška regija

Stanje na izbranih podatkih in kazalnikih leta 2018/19, če jih primerjamo s podatki in kazalniki leta 2022/23, kaže na izboljšanje na nekaterih področjih. BDP na prebivalca je večji. Število prebivalcev, gostota prebivalstva ter število aktivnih prebivalcev se je zelo malenkostno povečalo, oziroma bi lahko rekli da ostaja približno isto. Manjša je brezposelnost, povečalo se je število prebivalcev z višjo izobrazbo od srednješolske, povečalo pa se je število podjetnikov ter novonastalih gospodarskih družb. Malenkost se je zmanjšalo število podjetij in zadrug. Število nočitev turistov v regiji se je malenkostno povečalo. Indeks delovne migracije, ki pove, da je regija v območju šibko bivalnih regij, je rahlo porastel kar bi lahko nakazovalo, da več delovno aktivnih prebivalcev ostaja v regiji. Indeks razvojne ogroženosti se je povečal za 16,63 %, in je nad slovenskim povprečjem. Porast nakazuje na večjo razvojno ogroženost regije.

Poselitev: po podatkih projekcije bo regija do leta 2038 izgubila 11,3% prebivalstva, zaradi tega je mogoče, da naselja ne bodo dosegala kriterijev za doseganje današnje ravni; ima omrežje središč druge, tretje in četrte stopnje; omrežje središč je koncentrirano na jugozahodni del regije, okoli ŠMO Nove Gorice; severni del regije (S od Tolmina) je brez naselja v omrežju središč; gospodarske cone so mednarodnega, državnega in regionalnega pomena (zasedenost 70,74 %); ni prostih sklenjenih stavbnih površin ustrezne rabe, ki bi bile večje od 10ha; na stavbnih zemljiščih je iz vidika poplavne nevarnosti ogroženih 3% pozidanih in 2% nepozidanih stavbnih zemljišč; prepoznan je problem praznjenja naselij; cca 870 ha je površin stavbnih zemljišč z namensko rabo A (posamična poselitev), to je 0,37 % površine regije.

Krajina: izguba kmetijskih zemljišč se zaradi zaraščanja (cca 2.500 ha) in pozidave pojavlja na J delu (Vipavska dolina, Goriška Brda ter v ožjem pasu v dolini Soče in Idrijce), v hribovitem delu zaradi zaraščanja; cca 3.700 ha je osuševalnih sistemov in 960 ha namakalnih sistemov; cca 3.200 ha je območij katastrofalnih poplav; erozijska območja z običajnimi zaščitnimi ukrepi so na V delu regije, ob Vipavski dolini in srednjem toku Soče, na SV robu so območja z zahtevnimi zaščitnimi ukrepi, na S delu pa območja strogega varovanja; regija ima območja s srednjo in veliko verjetnostjo pojavljanja plazov, na S delu tudi plazovita območja; FDO se nahajajo predvsem na J delu, v večjih naseljih in bližini prometnih vozlišč (FDO 124,09 ha); regija ima območja nacionalne prepoznavnosti, izjemnih krajin ter več naravnih parkov.

GJI: Oskrba s pitno vodo se zagotavlja prek več različnih in razpršenih vodovodnih sistemov; odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode se zagotavlja v vseh večjih naseljih prek več posameznih kanalizacijskih sistemov s čistilnimi napravami; oskrba z električno energijo se izvaja prek prenosnega in distribucijskega sistema električne energije; oskrba z zemeljskim plinom se izvaja prek prenosnega in distribucijskega sistema zemeljskega plina; oskrba s toploto iz distribucijskih sistemov se izvaja v Novi Gorici, Bovcu in Idriji; prometna povezanost je precej šibka (najšibkejša v S delu), nezadostne so povezave s sosednjimi regijami, čezmejne in mednarodne povezave v smeri V–Z proti Italiji; železniško omrežje je zastarelo; posodobitev povezovanja JPP med mestom in podeželjem.

Razvojne potrebe

Analiza regionalnih razvojnih projektov je pokazala, da v Goriški regiji prevladujejo projekti, ki naslavljajo fizične potrebe na področju poselitve: izgradnja kolesarskih povezav, odvajanje in čiščenje odpadne vode, izgradnja vodovodov in novih cestnih povezav. En projekt naslavlja potrebe po poplavna varnosti na območju porečja reke Vipave. En projekt pa naslavlja potrebe izgradnji Skupnostnega centra Nova Gorica. V programskem delu RRP so opredeljeni številni ukrepi, ki (ne)posredno zadevajo področje razvoja poselitve: večja dostopnost storitev splošnega pomena (Kulturni center Nova Gorica); zagotavljanje razpoložljivih, dostopnih in primernih stanovanj; ohranjanje vitalnosti obmejnih problemskih območij. Nobeden od omenjenih projektov ni bil vključen v nabor ključnih regijskih razvojnih projektov ter v dogovor za razvoj regij (DRR).

Nosilci urejanja prostora so opredelili naslednja prednostna področja: stanovanjska oskrba; severni del regije (biomasa); gozdovi (stabilnost gozdnih združb, določene gozdne vrste izpodrivajo druge…); TNP (načrtovanje turizma, pomembna je nosilna zmogljivost); Soča (trajnostni turizem); Trnovski gozd (kako ga izkoristiti za turizem); čezmejni vidik - poselitev/infrastruktura; načrtovanje rabe voda, namakanje, plovba; industrijska cona regionalnega pomena.

Na delavnici so bile opredeljene naslednje prednostne razvojne usmeritve:

1. Poselitev: Omrežje naselij,
2. Krajina: Turizem vezan na zavarovana območja (npr. na TNP, Soča, Krajinski parki).

Koroška regija

Podatki o stanju

Stanje na izbranih podatkih in kazalnikih leta 2018/19, če jih primerjamo s podatki in kazalniki leta 2022/23, kaže na izboljšanje na nekaj področjih. BDP na prebivalca je večji, število aktivnih prebivalcev se je malenkostno povečalo, manjša je brezposelnost, povečalo se je število prebivalcev z višjo izobrazbo od srednješolske. Povečalo pa se je tudi število podjetnikov, podjetij in zadrug ter novonastalih gospodarskih družb. Tudi število nočitev turistov v regiji se je povečalo. Zmanjšuje se število prebivalcev, gostota prebivalstva pa ostaja na istem. Indeks delovne migracije, ki pove, da je regija v območju šibko bivalnih regij, je rahlo padel, kar kaže na odhajanje delavcev na delo v druge regije. Indeks razvojne ogroženosti se je povečal za 5,02 %, in je nad slovenskim povprečjem. Porast nakazuje na večjo razvojno ogroženost regije.

Poselitev: po podatkih projekcije bo regija do leta 2038 izgubila 15% prebivalstva, naselja zaradi tega ne bodo dosegala kriterijev za doseganje današnje ravni v omrežju; ima omrežje središč druge, tretje in četrte stopnje; Dravograd in Ravne na Koroškem s Prevaljami ter Slovenj Gradec tvorijo koroško ŠMO; značilna je razpršena oblika poselitve; prisotne so gospodarske cone mednarodnega, državnega in regionalnega pomena (zasedenost 74,01 %); ni prostih sklenjenih stavbnih površin, ki bi bile večje od 10ha; na stavbnih zemljiščih je iz vidika poplavne nevarnosti ogroženih 4% pozidanih in 3% nepozidanih stavbnih zemljišč; cca 1.200 ha površin je stavbnih zemljišč z namensko rabo A (posamična poselitev), to je 1,19 % površine regije.

Krajina: izguba kmetijskih zemljišč se pojavlja se pojavlja zaradi zaraščanja (cca 100 ha) predvsem na hribovitem delu regije in zaradi pozidave (predvsem v nižinskih predelih ob Dravi, Meži in Mislinji); cca 87 ha je osuševalnih sistemov, namakalnih sistemov ni; cca 1.400 ha je območij katastrofalnih poplav; erozijska območja z običajnimi zaščitnimi ukrepi so na pretežnem delu regije, na delu Pohorja ter na J robu regije pa so območja z zahtevnimi zaščitnimi ukrepi; regija ima območja s srednjo in veliko verjetnostjo pojavljanja plazov, na Z delu tudi plazovita območja; FDO se nahajajo predvsem na severovzhodnem delu regije, na širšem območju Dravograda, Raven na Koroškem in Slovenj Gradca (FDO 85,15 ha); regija ima območja nacionalne prepoznavnosti, izjemnih krajin ter en krajinski park.

GJI: Oskrba s pitno vodo se zagotavlja prek več posameznih vodovodnih sistemov; odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode se zagotavlja v vseh večjih naseljih prek več posameznih kanalizacijskih sistemov s čistilnimi napravami; oskrba z električno energijo se izvaja prek prenosnega in distribucijskega sistema električne energije; oskrba z zemeljskim plinom se izvaja prek prenosnega in distribucijskega sistema zemeljskega plina; oskrba s toploto iz distribucijskih sistemov se izvaja v Ravnah na Koroškem in v Slovenj Gradcu; prometna povezanost je neustrezna (avtocesta ne obstoja), pereče je stanje lokalnih cestnih povezav, zlasti na območjih razpršene poselitve; nezadostno in zastarelo železniško omrežje; javni avtobusni potniški promet je zaradi prevladujoče uporabe avtomobila v trajnem upadu.

Razvojne potrebe

Analiza regionalnih razvojnih projektov je pokazala, da v Koroški regiji prevladujejo projekti, ki naslavljajo fizične potrebe na področju poselitve: odvajanje in čiščenje odpadnih voda, izgradnja kolesarskih povezav, izgradnja poslovnih con, urejanje vodooskrbe ipd. V programskem delu RRP so predvsem v okviru razvojne prioritete 5 opredeljeni pomembni ukrepi: trajnostni razvoj mest in širših mestnih območij; lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost; obmejna problemska območja ter teritorialno sodelovanje. Nobeden od omenjenih ukrepov na projektni ravni ni bil vključen v dogovor za razvoj regij (DRR).

Nosilci urejanja prostora so opredelili naslednja prednostna področja: gospodarske in industrijske cone, regijski pristop (cone, ki omogočajo širitev), turistična infrastruktura na ravni regije (narava regije); šport; vode, podnebne spremembe (izogibanje, umeščanje..), erozija – plazovi, usmerjanje poselitev; trajnostna mobilnost, razdrobljenost območnih poselitev; gozdarski predelovalni centri, lesna predelovalna industrija, socialna funkcija gozdov (kolesarstvo, rekreacija, izobraževanje); strateški pristop k starostni oskrbi, parcele z občinsko miselnostjo (do občinske meje); usmerjanje trajnostnega turizma.

Na delavnici so bile opredeljene naslednje prednostne razvojne usmeritve:

1. poselitev: Varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami,
2. GJI: promet – trajnostna mobilnost (3RO se že gradi…),
3. krajina: upravljanje voda (poplave 2023).

Podatki o stanju — Obalno-kraška regija

Stanje na izbranih podatkih in kazalnikih leta 2018/19, če jih primerjamo s podatki in kazalniki leta 2022/23, kaže na izboljšanje na področjih BDP na prebivalca, ki je večji, povečano je število prebivalcev, gostota prebivalstva ter število aktivnih prebivalcev, manjša je brezposelnost, povečalo se je število prebivalcev z višjo izobrazbo od srednješolske. Povečalo se je število podjetnikov, zmanjšalo pa število podjetij in zadrug ter novonastalih gospodarskih družb. Tudi število nočitev turistov v regiji se je rahlo povečalo. Indeks delovne migracije je rahlo padel, to pove, da je bila regija v območju zmerno delavnih sedaj pa je v območju šibko bivalnih regij. Padanje indeksa bi lahko nakazovalo na odhajanje delavcev na delo v druge regije. Indeks razvojne ogroženosti je porastel za 26,78 %, regija pa je prišla malo nad slovensko povprečje. Porast nakazuje na večjo razvojno ogroženost regije.

Poselitev: po podatkih projekcije bo regija do leta 2038 pridobila 2,5% prebivalstva; pojavlja se problem vpliva turizma iz vidika gentrifikacije; ima omrežje središč prve, tretje in četrte stopnje; v ŠMO se s Koprom, ki ima vlogo mednarodnega središča, povezujejo Izola in Piran; značilna razpršena oblika poselitve; prisotne so gospodarske cone mednarodnega, državnega in regionalnega pomena (zasedenost 50,41 %); proste sklenjene stavbne površine, ki bi bile večje od 10ha so samo v Sežani; na stavbnih zemljiščih je iz vidika poplavne nevarnosti ogroženih 5% pozidanih in 3% nepozidanih stavbnih zemljišč; cca 43 ha je površin stavbnih zemljišč z namensko rabo A (posamična poselitev), to je 0,04 % površine regije.

Krajina: izguba kmetijskih zemljišč se pojavlja zaradi zaraščanja (cca 5.700 ha) v zaledju, na S ter V delu regije in zaradi pozidave (na J ter priobalnem delu regije); cca 1.015 ha je osuševalnih sistemov in 281 ha namakalnih sistemov; cca 2.800 ha je območij katastrofalnih poplav (v Z delu); erozijska območja so na SV robu Krasa, v Slovenski Istri ter Brkinih so območja s srednjo in veliko verjetnostjo pojavljanja plazov, na Krasu z majhno verjetnostjo pojavljanja plazov; FDO se nahajajo predvsem na JZ delu regije, v večjih naseljih na Obali. (FDO 167,89 ha); regija ima območja nacionalne prepoznavnosti, izjemnih krajin ter treh krajinskih parkov.

GJI: Oskrba s pitno vodo se zagotavlja prek več različnih vodovodnih sistemov; odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode se zagotavlja v vseh večjih naseljih ter na vodovarstvenem območju Rižane prek več različnih kanalizacijskih sistemov s čistilnimi napravami; oskrba z električno energijo se izvaja prek prenosnega in distribucijskega sistema električne energije; na območju regije ni prenosnega sistema zemeljskega plina, oskrba z zemeljskim plinom se izvaja v Sežani prek distribucijskega sistema zemeljskega plina, ki pa se napaja iz sosednje Italije; oskrba s toploto iz distribucijskih sistemov se izvaja v Luciji; ob dobri razvitosti cestnega omrežja še vedno obstajajo deli s slabše razvitim cestnim omrežjem; železniško omrežje ne ustreza več potrebam (Luka Koper); javni avtobusni potniški promet je zaradi prevladujoče uporabe avtomobila v trajnem upadu.

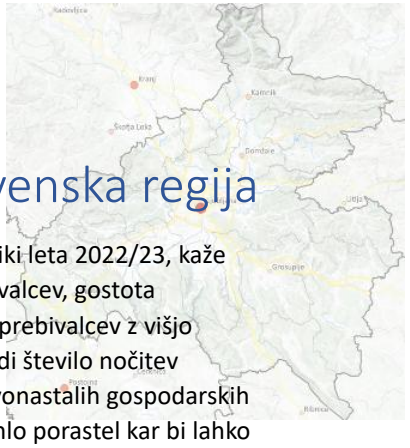
Razvojne potrebe

Analiza regionalnih razvojnih projektov je pokazala, da v Obalno-kraški regiji prevladujejo projekti, ki naslavljajo fizične potrebe na področju poselitve. Poudarek je na projektih odvajanja in čiščenja odpadnih voda, izboljšanju kakovosti vodooskrbe z izgradnjo povezovalnega vodovoda Ilirska Bistrica – Rodik ter na izgradnji kolesarskih povezav. V programskem delu Regionalnega razvojnega programa Obalno-kraške regije 2021-2027 so predvsem v okviru razvojne prioritete 6 - Prostorski razvoj in regija bližje prebivalcem opredeljeni naslednji ukrepi: Trajnostni urbani razvoj Kopra; Trajnostni prostorski razvoj obalnega pasu ter Trajnostni prostorski razvoj Krasa, Kraškega roba in Brkinov. Nobeden od omenjenih ukrepov na projektni ravni ni bil vključen v dogovor za razvoj regij (DRR).

Nosilci urejanja prostora so opredelili naslednja prednostna področja: vodovarstvena območja v zaledju + odvajanje in čiščenje meteorne vode -> morje; pristanišče (logistika, železnica, ceste); gozd; pregled površin v zaraščanju in ukrepi (požarna varnost); pregled protipožarnega varstva na ravni regije; regijske kolesarske povezave in turistični produkti; morje in turizem.

Na delavnici so bile opredeljene naslednje prednostne razvojne usmeritve:

1. krajina: morje in obalni pas,
2. poselitev: stanovanjska oskrba (stanovanjski fond je namenjen počitniškim zmogljivostim, ne domačinom),
3. GJI: oskrba s pitno vodo (ranljivost kraških vodnih virov v zaledju).

Osrednjeslovenska regija

Podatki o stanju

Stanje na izbranih podatkih in kazalnikih leta 2018/19, če jih primerjamo s podatki in kazalniki leta 2022/23, kaže na izboljšanje na skoraj vseh področjih. BDP na prebivalca je večji, povečano je število prebivalcev, gostota prebivalstva ter število aktivnih prebivalcev, manjša je brezposelnost, povečalo se je število prebivalcev z višjo izobrazbo od srednješolske. Povečalo pa se je tudi število podjetnikov, podjetij in zadrug. Tudi število nočitev turistov v regiji se je povečalo. Edino področje kjer je zaznati rahel padec je na področju novonastalih gospodarskih družb. Indeks delovne migracije, ki pove, da je regija v območju izrazito delovnih regij, je rahlo porastel kar bi lahko nakazovalo, da več delovno aktivnih prebivalcev ostaja v regiji. Indeks razvojne ogroženosti je porastel za 39,72 %, a je še vedno pod slovenskim povprečjem. Porast nakazuje na večjo razvojno ogroženost regije.

Poselitev: po podatkih projekcije bo regija do leta 2038 pridobila 8% prebivalstva; ima omrežje središč prve, tretje in četrte stopnje; v ŠMO se z Ljubljano, ki ima vlogo mednarodnega središča, povezujejo Domžale, Kamnik, Vrhnika, Grosuplje in Logatec; značilna je razpršena oblika poselitve; prisotne so gospodarske cone mednarodnega, državnega in regionalnega pomena (zasedenost 69,67 %); proste sklenjene stavbne površine, ki so večje od 10ha so v Ljubljani in Logatcu; na stavbnih zemljiščih je iz vidika poplavne nevarnosti ogroženih 3% pozidanih in 5% nepozidanih stavbnih zemljišč; cca 1.160 ha površin je stavbnih zemljišč z namensko rabo A (posamična poselitev), to je 0,50 % površine regije.

Krajina: izguba kmetijskih zemljišč se pojavlja predvsem zaradi pozidave, delno pa tudi zaradi zaraščanja (cca 2.700 ha); cca 21.000 ha je območij katastrofalnih poplav; erozijska območja so na SV in J delu, v osrednjem delu regije so območja s srednjo in veliko verjetnostjo pojavljanja plazov, na preostalih delih pa s srednjo in majhno verjetnostjo; FDO se nahajajo po vsej regiji (FDO 738,43 ha); regija ima območja nacionalne prepoznavnosti, izjemnih krajin ter več naravnih parkov.

GJI: Oskrba s pitno vodo se zagotavlja prek več različnih vodovodnih sistemov; odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode se zagotavlja prek več različnih kanalizacijskih sistemov s čistilnimi napravami; oskrba z električno energijo se izvaja prek prenosnega in distribucijskega sistema električne energije; oskrba z zemeljskim plinom v regiji se izvaja prek prenosnega in distribucijskega sistema zemeljskega plina; oskrba s toploto iz distribucijskih sistemov se izvaja v Ljubljani, Grosupljem, Kamniku in Moravčah; ob dobri razvitosti cestnega omrežja so problem dnevne migracije; izboljšati je potrebno regionalni železniški potniški promet; javni avtobusni potniški promet je na medkrajevnih povezavah prepočasen.

Razvojne potrebe

Analiza regionalnih razvojnih projektov je pokazala, da v Osrednjeslovenski regiji prevladujejo projekti, ki naslavljajo fizične potrebe na področju poselitve. Močan poudarek je na izgradnji kolesarskih povezav, na posodabljanju komunalne in vodovodne infrastrukture ter izgradnji poslovnih con. V programskem delu RRP niso nedvoumno opredeljeni ukrepi, ki bi se nanašali na problematiko razvoja poselitve. Na problematiko razvoja poselitve se posredno navezujejo nekateri prioritetni regijski projekti kot npr.: infrastruktura za oskrbo starejših; izgradnja družbene infrastrukture; mreža medgeneracijskih centrov; analiza tveganja in ranljivosti na podnebne spremembe ter razvoj samooskrbnih skupnosti. Nobeden od omenjenih projektov ni bil vključen v dogovor za razvoj regij (DRR).

Nosilci urejanja prostora so opredelili naslednja prednostna področja: poselitev v konsenzu z naravnimi danostmi, gradnja stanovanj tudi izven Ljubljane, policentrični razvoj, gradnja z ozirom na dostopnost do strateških dejavnosti in JPP; natura 2000, poselitev izven ogroženih območij, ekološki koridorji, ohranjanje gozdov, tudi ravninskih; regionalni pogled na zaščito in reševanje; upoštevanje želja vseh občin, ne samo Ljubljane, povezovanje občin, da se slišijo njihove potrebe; ločevanje naselij od glavnih prometnic; na ogroženih/vodovarstvenih območjih urejanje kanalizacije; Daljinske kolesarske povezave ob že obstoječi železniški progi, turistično povezovanje regij; Industrijske cone regionalnega pomena – ob avtocestnem križu; Iskanje degradiranih območij in sprememba namembnosti, lastniška konsolidacija in okolijsko čiščenje,

Na delavnici so bile opredeljene naslednje prednostne razvojne usmeritve:

1. Dostopnost do JPP,
2. Omrežje kolesarskih poti,
3. Poselitev se naj ne širi na varstvena in ogrožena območja.

Podravska regija

Podatki o stanju

Stanje na izbranih podatkih in kazalnikih leta 2018/19, če jih primerjamo s podatki in kazalniki leta 2022/23, kaže na izboljšanje na skoraj vseh področjih. BDP na prebivalca je večji, rahlo se je povečano število prebivalcev, gostota prebivalstva ter število aktivnih prebivalcev, manjša je brezposelnost, povečalo se je število prebivalcev z višjo izobrazbo od srednješolske. Povečalo pa se je tudi število podjetnikov, podjetij in zadrug ter novonastalih gospodarskih družb. Tudi število nočitev turistov v regiji se je povečalo. Indeks delovne migracije, ki pove, da je regija v območju zmerno delavnih regij, je rahlo porastel kar bi lahko nakazovalo, da več delovno aktivnih prebivalcev ostaja v regiji. Indeks razvojne ogroženosti se je povečal za 7,67 %, in je nad slovenskim povprečjem. Porast nakazuje na večjo razvojno ogroženost regije.

Poselitev: po podatkih projekcije bo regija do leta 2038 izgubila 7 % prebivalstva; ima omrežje središč prve, druge in četrte stopnje; omrežje središč je razvito okoli ŠMO Maribora s Ptujem, Slovensko Bistrico in Slovenskimi Konjicami; gospodarske cone so mednarodnega, državnega in regionalnega pomena (zasedenost 61,95 %); proste razvojne površine ustrezne rabe (večja sklenjena površina nad 10ha) so v Mariboru; na stavbnih zemljiščih je iz vidika poplavne nevarnosti ogroženih 2% pozidanih in 2% nepozidanih stavbnih zemljišč; cca 2.800 ha površin je stavbnih zemljišč z namensko rabo A (posamična poselitev), to je 1,23 % površine regije.

Krajina: izguba kmetijskih zemljišč se pojavlja zaradi zaraščanja (cca 1.800 ha) in pozidave; cca 10.565 ha je osuševalnih sistemov in 206 ha namakalnih sistemov; cca 23.500 ha je območij katastrofalnih poplav (po celotni regiji, razen na Pohorju); erozijska območja so na Z delu (širše območje Pohorja), v Halozah in v Slovenskih goricah, območja s srednjo in veliko verjetnostjo pojavljanja plazov pa po celi regiji, razen na Pohorju z majhno verjetnostjo; FDO se nahajajo predvsem na SV delu regije, na širšem območju Maribora, Ormoža in Ptuja (FDO 235,17 ha); regija ima območja nacionalne prepoznavnosti, izjemnih krajin ter več naravnih parkov.

GJI: Oskrba s pitno vodo se zagotavlja prek več različnih vodovodnih sistemov; odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode se v večjih naseljih in vodovarstvenih območjih zagotavlja prek posameznih kanalizacijskih sistemov s čistilnimi napravami; oskrba z električno energijo se izvaja prek prenosnega in distribucijskega sistema električne energije; oskrba z zemeljskim plinom se izvaja prek prenosnega in distribucijskega sistema zemeljskega plina; oskrba s toploto iz distribucijskih sistemov se izvaja v Mariboru, Lenartu v Slovenskih goricah, Ptuju, Kidričevem in Sladkem vrhu; ob dobri razvitosti cestnega omrežja so problem dnevne migracije; izboljšati železniški regionalni promet; javni avtobusni potniški promet je na medkrajevnih povezavah prepočasen, manjkajo ponudbe JPP med vikendi.

Razvojne potrebe

Analiza regionalnih razvojnih projektov je pokazala, da v Podravski regiji prevladujejo projekti, ki naslavljajo fizične potrebe na področju poselitve. Poudarek je na odvajanju in čiščenju odpadnih vode v porečjih glavnih vodotokov regije, na izgradnji in komunalnem opremljanju poslovnih con tern a posodabljanju prometne infrastrukture. V programskem delu Regionalnega razvojnega programa Podravske regije 2021-2027, v okviru razvojne prioritete 5.1 Urbani razvoj sta opredeljena dva ukrepa, ki se nanašata na problematiko poselitve in sicer Urbani razvoj mestnih občin in Regionalno-urbani razvoj mest. V okviru razvojne prioritete 5.2 Razvoj podeželja je vključen ukrep Ljudem prijazno podeželje. Nobeden od omenjenih projektov ni bil vključen v dogovor za razvoj regij (DRR).

Nosilci urejanja prostora so opredelili naslednja prednostna področja: degradirana območja – revitalizacija; konflikti stanovanj in industrije -> umeščanje v degradirana območja; mehanizmi za razvoj, zemljiška politika; slabo stanje podzemne vode, problematika planiranja na nivoju regije; rast ni enako pozidava; širša mestna območja; celostno načrtovanje kolesarske infrastrukture -> povezovanje naselij, turizem; kako krepiti obmejna naselja; območja za razvoj turizma; ohranjanje krajine – odseljevanje -> umeščanje storitvenih dejavnosti; namakanje kmetijskih površin -> povezovanje s turističnimi funkcijami.

Na delavnici so bile opredeljene naslednje prednostne razvojne usmeritve:

1. poselitev: razvoj večjih središč (širša mestna območja),
2. poselitev: ohranjanje poselitve v razvojno podhranjenih območjih,
3. krajina: razvoj naravnega okolja – Pohorje (zeleni razvoj).

Posavska regija

Podatki o stanju

Stanje na izbranih podatkih in kazalnikih leta 2018/19, če jih primerjamo s podatki in kazalniki leta 2022/23, kaže na izboljšanje na skoraj vseh področjih. BDP na prebivalca je večji, malenkostno se je povečalo število prebivalcev, gostota prebivalstva ter število aktivnih prebivalcev, manjša je brezposelnost, povečalo se je število prebivalcev z višjo izobrazbo od srednješolske. Povečalo pa se je tudi število podjetnikov, podjetij in zadrug ter novonastalih gospodarskih družb. Število nočitev turistov v regiji pa se je zmanjšalo. Indeks delovne migracije, ki pove, da je regija v območju šibko bivalnih regij, je rahlo porastel kar bi lahko nakazovalo, da več delovno aktivnih prebivalcev ostaja v regiji. Indeks razvojne ogroženosti, je porastel, in je nad slovenskim povprečjem. Porast nakazuje na večjo razvojno ogroženost regije.

Poselitev: po podatkih projekcije bo regija do leta 2038 izgubila 6 % prebivalstva; ima omrežje središč druge in četrte stopnje; omrežje središč je razvito okoli ŠMO somestja Krško, Brežice, Sevnica; gospodarske cone so mednarodnega, državnega in regionalnega pomena v Krškem in Brežicah (zasedenost 41,97 %); proste razvojne površine ustrezne rabe (večja sklenjena površina nad 10ha) so v Krškem in Brežicah; na stavbnih zemljiščih je iz vidika poplavne nevarnosti ogroženih 3% pozidanih in 3% nepozidanih stavbnih zemljišč; cca 1.200 ha površin je stavbnih zemljišč z namensko rabo A (posamična poselitev), to je 1,28 % površine regije.

Krajina: izguba kmetijskih zemljišč se pojavlja zaradi zaraščanja (cca 1.700 ha) in pozidave; cca 1.340 ha je osuševalnih sistemov in 33 ha namakalnih sistemov; cca 8.500 ha je območij katastrofalnih poplav (ob celotnem toku Krke in Save); erozijska območja so z običajnimi zaščitnimi ukrepi na večini površine regije, regija ima območja s srednjo in veliko verjetnostjo pojavljanja plazov; FDO se nahajajo predvsem na SV delu regije, na širšem območju Krškega in Brežic (FDO 274,97 ha); regija ima območja nacionalne prepoznavnosti, izjemnih krajin ter en regijski park.

GJI: Oskrba s pitno vodo se zagotavlja prek več posameznih vodovodnih sistemov; odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode se v večjih naseljih zagotavlja prek več različnih kanalizacijskih sistemov s čistilnimi napravami; oskrba z električno energijo se izvaja prek prenosnega in distribucijskega sistema električne energije; oskrba z zemeljskim plinom se izvaja prek prenosnega in distribucijskega sistema zemeljskega plina; oskrba s toploto iz distribucijskih sistemov se izvaja v Brežicah; prometna povezljivost potrebuje izgradnjo 3. razvojne osi; izboljšati mora železniško infrastrukturo, ki je zastarela; redne avtobusne povezave so večinoma zagotovljene le v smeri glavnih regionalnih prometnic, vendar so redke, slabo zasedene, njihovo število pa upada.

Razvojne potrebe

Analiza regionalnih razvojnih projektov je pokazala, da v Posavski regiji prevladujejo projekti, ki naslavljajo fizične potrebe na področju poselitve: izgradnja kolesarskih povezav, izboljšanje obsega in kakovosti komunalne infrastrukture ter hidravlične izboljšave vodovodnih sistemov v nekaterih občinah. Poleg tega je v naboru projektov tudi projekt, ki naslavlja potrebe po samoaktualizaciji – oblikovanje mreže socialnih storitev in medgeneracijskega sodelovanja. V programskem delu Regionalnega razvojnega programa Posavske regije 2021-2027 so v okviru razvojne prioritete 8.5 Skladen prostorski razvoj – povezana mesta in podeželje opredeljena dva ukrepa Trajnostni razvoj urbanih naselij ter Trajnostni razvoj podeželja, ki se nanašata na problematiko poselitve v regiji. Nobeden od omenjenih projektov ni bil vključen v dogovor za razvoj regij (DRR).

Nosilci urejanja prostora so opredelili naslednja prednostna področja: zagotavljanje pravične dostopnosti do funkcij javnega pomena, varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami; gozdarstvo - določitev funkcij gozdov, relevantnih na regionalni ravni; razvrednotena območja posamične poselitve; razvoj prednostnih območij za stanovanjsko oskrbo; objekti za proizvodnjo el. energije iz ove; upravljanje voda - območja prednostnih protipoplavnih ukrepov; območja za potrebe obrambe; turizem in rekreacija v naravnem okolju - plovbne poti; zagotavljanje pravične dostopnosti do funkcij javnega pomena; območja prednostnih protipoplavnih ukrepov.

Predstavnikov regionalne razvojne agencije Posavje ni bilo na 2. delavnici, zato se predstavljena tri najpomembnejša področja iz izpolnjene ankete:

1. Naselja v regionalnem omrežju središč
2. Gospodarske cone regionalnega pomena
3. Širše mestno območje

Podatki o stanju

Primorsko-notranjska regija

Stanje na izbranih podatkih in kazalnikih leta 2018/19, če jih primerjamo s podatki in kazalniki leta 2022/23, kaže na izboljšanje na skoraj vseh področjih. BDP na prebivalca je večji, povečano je število prebivalcev, gostota prebivalstva ter število aktivnih prebivalcev, manjša je brezposelnost, povečalo se je število prebivalcev z višjo izobrazbo od srednješolske. Povečalo pa se je tudi število podjetnikov, podjetij in zadrug ter novonastalih gospodarskih družb. Tudi število nočitev turistov v regiji se je povečalo. Indeks delovne migracije, ki pove, da je regija v območju zmerno bivalnih regij, je rahlo padel, kar kaže na odhajanje delavcev na delo v druge regije. Indeks razvojne ogroženosti se je povečal za 10.82 %, in je nad slovenskim povprečjem. Porast nakazuje na večjo razvojno ogroženost regije.

Poselitev: po podatkih projekcije bo regija do leta 2038 izgubila 4 % prebivalstva; ima omrežje središč druge in četrte stopnje; ni opredeljenega širšega mestnega območja; gospodarske cone so mednarodnega, državnega in regionalnega pomena v Postojni in Ilirski Bistrici (zasedenost 40,32 %); v regiji ni prostih sklenjenih stavbnih površin ustrezne rabe, ki bi bile večje od 10ha; na stavbnih zemljiščih je iz vidika poplavne nevarnosti ogroženih 4% pozidanih in 2% nepozidanih stavbnih zemljišč; cca 75 ha površin stavbnih zemljišč z namensko rabo A (posamična poselitev), to je 0,05 % površine regije.

Krajina: izguba kmetijskih zemljišč se pojavlja zaradi zaraščanja (cca 2.500 ha), zaradi pozidave pa le ob večjih naseljih (Cerknica, Postojna, Ilirska Bistrica); v regiji ni osuševalnih in namakalnih sistemov; cca 6.600 ha je območij katastrofalnih poplav (na kraških poljih v porečju Pivke in Unice ter v dolini reke Reke); erozijska območja z zahtevnimi zaščitnimi ukrepi so na J in Z delu regije (Brkini, Slavnik); obstajajo območja z majhno in srednjo verjetnostjo pojavljanja plazov, na Brkinih pa tudi z zelo veliko verjetnostjo pojavljanja plazov; FDO se nahajajo predvsem v večjih naseljih in v bližini državne meje (FDO 93,63 ha); regija ima območja nacionalne prepoznavnosti, izjemnih krajin ter več regijskih parkov.

GJI: Oskrba s pitno vodo se zagotavlja prek več različnih vodovodnih sistemov; odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode se v večjih naseljih zagotavlja prek več posameznih nepovezanih kanalizacijskih sistemov s čistilnimi napravami; oskrba z električno energijo se izvaja prek prenosnega in distribucijskega sistema električne energije; v regiji se ne izvaja oskrbe z zemeljskim plinom; oskrba s toploto iz distribucijskih sistemov se izvaja v Postojni; prometna povezljivost je otežena zaradi visoke razpršenosti naselij in slabe cestne infrastrukture; izboljšati je potrebno železniško infrastrukturo, ki je zastarela; javni avtobusni potniški promet je zaradi prevladujoče uporabe avtomobila v trajnem upadu.

Razvojne potrebe

Analiza regionalnih razvojnih projektov je pokazala, da v Primorsko – Notranjski regiji prevladujejo projekti, ki naslavljajo fizične potrebe na področju poselitve: izgradnja kolesarskih povezav, izboljšanje obsega in kakovosti komunalne infrastrukture ter rekonstrukcija cest. V programskem delu Regionalnega razvojnega programa Primorsko – Notranjske regije 2021-2027 so v okviru razvojne prioritete 7. Skladen razvoj mestnih naselij, naselij mestnih območij in podeželja sta opredeljena dva ukrepa Trajnostni razvoj mest, mestnih naselij in naselij mestnih območij ter Trajnostni razvoj podeželja, ki se nanašata na problematiko razvoja poselitve v regiji. Nobeden od omenjenih projektov ni bil vključen v dogovor za razvoj regij.

Nosilci urejanja prostora so opredelili naslednja prednostna področja: upravljanje z vodami / vodovarstvena območja, varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami; gozdarstvo - potencial za izrabo lesne biomase; razvrednotena območja posamične poselitve; razvoj prednostnih območij za stanovanjsko oskrbo; objekti za proizvodnjo el. energije iz ove, razvoj prednostnih območij za stanovanjsko oskrbo; prepoznavnost krajine, razvoj prednostnih območij za stanovanjsko oskrbo; razvoj prednostnih območij za stanovanjsko oskrbo; krajina: izgubljanje kulturne krajine (zaraščanje suhih travnikov); poselitev: pomanjkanje zemljiških ukrepov – industrijske cone umeščati izven krajev, bivše industrijske objekte pa nadomeščati s stanovanjskimi objekti.

Na delavnici so bile opredeljene naslednje prednostne razvojne usmeritve:

1. GJI: upravljanje z vodami / vodovarstvena območja,
2. krajina: izgubljanje kulturne krajine (zaraščanje suhih travnikov),
3. poselitev: pomanjkanje zemljiških ukrepov – industrijske cone umeščati izven krajev, bivše industrijske objekte pa nadomeščati s stanovanjskimi objekti.

Podatki o stanju Regija jugovzhodna Slovenija

Stanje na izbranih podatkih in kazalnikih leta 2018/19, če jih primerjamo s podatki in kazalniki leta 2022/23, kaže na izboljšanje na skoraj vseh področjih. BDP na prebivalca je večji, povečano je število prebivalcev, gostota prebivalstva ter število aktivnih prebivalcev, manjša je brezposelnost, povečalo se je število prebivalcev z višjo izobrazbo od srednješolske. Povečalo pa se je tudi število podjetnikov, podjetij in zadrug ter novonastalih gospodarskih družb. Zmanjšalo pa se je število nočitev turistov v regiji. Indeks delovne migracije, ki pove, da je regija v območju šibko bivalnih regij, je rahlo padel kar bi lahko nakazovalo, da več delovno aktivnih prebivalcev odhaja na delo v druge regije. Indeks razvojne ogroženosti je porastel kar za 43,74 %, a je še vedno pod slovenskim povprečjem. Porast nakazuje na večjo razvojno ogroženost regije.

Poselitev: po podatkih projekcije bo regija do leta 2038 izgubila 2,5 % prebivalstva; ima omrežje središč druge, tretje in četrte stopnje; ŠMO v regiji tvori središče Novo mesto, ki se povezuje z Metliko, Črnomljem in Trebnjim; gospodarske cone so mednarodnega, državnega in regionalnega pomena v Črnomlju, Kočevju, Ribnici in Novem mestu (zasedenost 42,49 %); v regiji so večje proste površine nad 10ha ustrezne rabe v Ribnici, Trebnjem ter Novem mestu; na stavbnih zemljiščih je iz vidika poplavne nevarnosti ogroženih 2% pozidanih in 2% nepozidanih stavbnih zemljišč; cca 800 ha površin je stavbnih zemljišč z namensko rabo A (posamična poselitev), to je 0,31 % površine regije.

Krajina: izguba kmetijskih zemljišč se pojavlja zaradi zaraščanja (cca 13.000 ha) predvsem na Z in J delu, zaradi pozidave pa le ob večjih naseljih (v osrednjem, S in V delu); cca 848 ha je osuševalnih sistemov, namakalnih sistemov ni; cca 4.700 ha je območij katastrofalnih poplav (ob Krki ter na Ribniško-kočevskem polju); erozijska območja z običajnimi zaščitnimi ukrepi so na V delu regije, na Gorjancih in ob Kolpi sta dve območji z zahtevnimi zaščitnimi ukrepi; obstajajo območja z majhno in srednjo verjetnostjo pojavljanja plazov, mestoma tudi z veliko verjetnostjo; FDO se nahajajo na SV delu regije (dolenjsko območje) ter ob večjih naseljih (FDO 316,38 ha); regija ima območja nacionalne prepoznavnosti, izjemnih krajin ter dva regijska parka.

GJI: Oskrba s pitno vodo se zagotavlja prek več različnih vodovodnih sistemov; odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode se v večjih naseljih zagotavlja prek več posameznih kanalizacijskih sistemov s čistilnimi napravami; oskrba z električno energijo se izvaja prek prenosnega in distribucijskega sistema električne energije; oskrba z zemeljskim plinom v regiji se izvaja prek prenosnega in distribucijskega sistema zemeljskega plina; oskrba s toploto iz distribucijskih sistemov se izvaja v Ribnici, Trebnjem, Semiču, Metliki in Črnomlju; obmejne in čezmejne cestne povezave so neurejene, prisotna je visoka odvisnost od osebnega avtomobila, neustrezne prečne cestne povezave v smeri S – J (3. razvojna os); neustrezna regionalna železniška infrastruktura, ki je zastarela; javni avtobusni potniški promet je zaradi prevladujoče uporabe avtomobila v trajnem upadu.

Razvojne potrebe

Analiza regionalnih razvojnih projektov je pokazala, da v regiji Jugovzhodna Slovenija prevladujejo projekti, ki naslavljajo fizične potrebe na področju poselitve: izgradnja in opremljanje poslovnih con, izgradnja kolesarskih povezav, urejanje oskrbe s pitno vodo ter izgradnja kanalizacijskih omrežij. En projekt naslavlja potrebe po varnosti - vzpostavitev ustreznih pogojev za aktivno udeležbo in nastanitve ranljivih skupin. En projekt pa delno naslavlja potrebe po samouresničevanju - Projekt UrbaNMakerspace. V programskem delu Regionalnega razvojnega programa regije Jugovzhodna Slovenija 2021-2027 so opredeljeni številni ukrepi, ki zadevajo področje razvoja poselitve. Gre za naslednje ukrepe: Trajnostni razvoj mest, mestnih naselij in naselij mestnih območij; Zeleno, podjetno in radoživo podeželje; Razvoj problemskih območij ter Revitalizacija razvrednotenih/degradiranih območij. Nobeden od omenjenih projektov ni bil vključen v dogovor za razvoj regij.

Nosilci urejanja prostora so opredelili naslednja prednostna področja: ZZR nima regijskega vidika, sodelovanje z ribiškimi družinami, čim manj posegov v prostor, potreba po usklajevanju, spodbujanje renaturacije (kritičnih) odsekov; pomorstvo: varnost plovnih poti (plovbe), opredelitev plovnih poti na vodah 1. reda; gozdarstvo in lovstvo: raba lesa, lesno predelovalni center; zdravje: gibanje, zdrav način življenja, čisto okolje.

Na delavnici so bile opredeljene naslednje prednostne razvojne usmeritve:

1. poselitev: naselja pomembna za regijo,
2. GJI: železnica kot hrbtenica trajnostne mobilnosti,
3. krajina: gozdarstvo za biomaso in gozdno - lesne verige.

Savinjska regija

Podatki o stanju

Stanje na izbranih podatkih in kazalnikih leta 2018/19, če jih primerjamo s podatki in kazalniki leta 2022/23, kaže na izboljšanje pri nekaterih kazalnikih, na primer BDP na prebivalca je večji, več je prebivalcev kot tudi delovno aktivnih, porast se kaže tudi med prebivalci starimi 15 let in več z višjo in visoko izobrazbo, nižja je stopnja brezposelnosti, porast se kaže tudi v povečanem številu samostojnih podjetnikov, številu gospodarskih družb in zadrug in novoustanovljenih podjetij. Je pa v regiji prenočevalo nekaj manj turistov, kot v letih 2018/19. Indeks delovne migracije, ki pove, da je regija v območju šibko bivalnih regij, je rahlo padel, kar kaže na odhajanje delavcev na delo v druge regije. Indeks razvojne ogroženosti se je povečal za 18,03 %, in je zrasel nad slovensko povprečje. Porast nakazuje na večjo razvojno ogroženost regije.

Poselitev: po podatkih projekcije bo regija do leta 2038 izgubila 6 % prebivalstva; ima omrežje središč druge in četrte stopnje; ŠMO v regiji tvori središče Celje z bližnjimi Žalcem, Laškim, Šentjurjem, vse do Velenja; gospodarske cone so mednarodnega, državnega in regionalnega pomena (zasedenost 48,60 %); v regiji ni večjih prostih površine ustrezne rabe nad 10 ha; na stavbnih zemljiščih je iz vidika poplavne nevarnosti ogroženih 4% pozidanih in 3% nepozidanih stavbnih zemljišč; cca 3.180ha površin je stavbnih zemljišč z namensko rabo A (posamična poselitev), to je 1,38 % površine regije.

Krajina: izguba kmetijskih zemljišč se pojavlja zaradi zaraščanja (cca 2.300 ha) predvsem na hribovitem delu in zaradi pozidave (v nižinskih predelih celotne Savinjske doline); cca 3.200ha je osuševalnih sistemov, namakalnih sistemov ni; cca 6.270 ha je območij katastrofalnih poplav (ob Savinji, Voglajni, Dreti, Bolski, Bistrici, Dravinji in ostalih vodotokih); erozijska območja z običajnimi zaščitnimi ukrepi so v osrednjem delu regije, na Z (Savinjske Alpe) ter na V (severno Kozjansko in vse do celjske kotline) pa so območja z zahtevnimi zaščitnimi ukrepi; v regiji obstajajo območja z veliko verjetnostjo pojavljanja plazov, na Z goratem delu so pretežno območja z majhno in srednjo verjetnostjo; FDO se nahajajo ob večjih naseljih (FDO 138,07 ha); regija ima območja nacionalne prepoznavnosti, izjemnih krajin ter več regijskih parkov.

GJI: Oskrba s pitno vodo se zagotavlja prek več posameznih vodovodnih sistemov; odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode se v večjih naseljih zagotavlja prek več posameznih kanalizacijskih sistemov s čistilnimi napravami; oskrba z električno energijo se izvaja prek prenosnega in distribucijskega sistema električne energije; oskrba z zemeljskim plinom v regiji se izvaja prek prenosnega in distribucijskega sistema zemeljskega plina; oskrba s toploto iz distribucijskih sistemov se izvaja v Šoštanju, Velenju, Solčavi, Lučah, Gornjem Gradu, Nazarjah, Mozirju, Celju, Slovenskih Konjicah, Zrečah, Ločah in Gorenjem; prometni izzivi so obmejne in čezmejne cestne povezave, neustrezne prečne cestne povezave v smeri S – J (3. razvojna os); neustrezna regionalna železniška infrastruktura, ki je zastarela; javni avtobusni potniški promet je zaradi prevladujoče uporabe avtomobila v trajnem upadu.

Razvojne potrebe

Analiza regionalnih razvojnih projektov je pokazala, da v savinjski regiji prevladujejo projekti, ki naslavljajo fizične potrebe na področju poselitve. Močan poudarek je na odvajanju in čiščenju odpadnih voda v porečju glavnih vodotokov, na izgradnji kolesarskih povezav, izgradnji infrastrukture za kvalitetno vodooskrbo ter na izgradnji in opremljanju poslovnih con. V programskem delu Regionalnega razvojnega programa savinjske regije 2021-2027 sta v okviru cilja 5. Celostni razvoj in upravljanje savinjske regije opredeljena ukrepa priprave Celostne trajnostne strategije za razvoj mestnih naselij in naselij mestnih območij ter za razvoj širšega podeželskega območja. Nobeden od predlaganih ukrepov ni bil vključen v dogovor za razvoj regij.

Nosilci urejanja prostora so opredelili naslednja prednostna področja: urejena komunalna infrastruktura; regijske kolesarske povezave in celostna trajnostna mobilnost (dostopnost do funkcij javnega prometa); poplavna varnost in urejanje voda; gozdarsko – lesno predelovalni centri (v okviru razvoja gozdno – lesnih verig); izraba lesne biomase; cone regionalnega pomena (lesno pridelovalni centri); športna infrastruktura (regijska).

Na delavnici so bile opredeljene naslednje prednostne razvojne usmeritve:

1. poselitev: celovito urejanje in upravljanje vodotokov (regionalni pristop) izvajanje celovitih omilitvenih ukrepov,
2. GJI: energetska infrastruktura,
3. krajina: kmetijstvo (razvoj/varstvo).

Zasavska regija

Podatki o stanju

Stanje na izbranih podatkih in kazalnikih leta 2018/19, če jih primerjamo s podatki in kazalniki leta 2022/23, kaže na izboljšanje na BDP-ju na prebivalca, število prebivalcev se je rahlo povečalo kot tudi delovno aktivnih prebivalcev, ravno tako gostota in število gospodarskih subjektov v regiji je poraslo . Povečal pa se je tudi indeks delovne migracije, ki pove, da je regija v območju zmerno bivalnih regij, kar pomeni, da več delovno aktivnih prebivalcev ostaja v regiji. Indeks razvojne ogroženosti se je povečal za 5,76 %, in je nad slovenskim povprečjem. Porast nakazuje na večjo razvojno ogroženost regije.

Poselitev: po podatkih projekcije bo regija do leta 2038 regija izgubila 20% prebivalstva; regija ima omrežje središč tretje in četrte stopnje; kot ŠMO se razvija somestje Trbovlje, Hrastnik in Zagorje; značilna je razpršena oblika poselitve – slabša dostopnost do središč v katerih se koncentrirajo funkcije splošnega pomena; v somestju so večje gospodarske cone (zasedenost 48,93 %); v regiji je 9% pozidanih površin ogroženih zaradi delovanja poplav, ter 3% nepozidanih stavbnih zemljišč; cca 550 ha površin je stavbnih zemljišč z namensko rabo A (posamična poselitev), to je 1,13 % površine regije.

Krajina: Izguba kmetijskih zemljišč se pojavlja predvsem zaradi zaraščanja (cca 500 ha), zaradi pozidave pa predvsem ob večjih naseljih v dolini Save; gorska območja z omejenimi možnostmi za kmetijstvo; v regiji je več vodovarstvenih območij; prisotna so erozijska območja z običajnimi in z zahtevnimi zaščitnimi ukrepi; območja z majhno, srednjo verjetnostjo pojavljanja plazov, območja z veliko verjetnostjo pojavljanja plazov so predvsem na Z in J delu; cca 1.000 ha je območij katastrofalnih poplav (podatek 2020); FDO se nahajajo predvsem na SV delu regije (FDO 135,13 ha); regija nima območij nacionalne prepoznavnosti in izjemnih krajin, ima pa dva krajinska parka.

GJI: Oskrba s pitno vodo se zaradi reliefnih posebnosti zagotavlja prek več posameznih vodovodnih sistemov; odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode se zagotavlja prek več posameznih kanalizacijskih sistemov s čistilnimi napravami; ravnanje z odpadki se izvaja v objektih za ravnanje z odpadki v regiji, delno pa v objektih za ravnanje z odpadki v drugih regijah; oskrba z električno energijo se izvaja prek prenosnega in distribucijskega sistema električne energije; oskrba z zemeljskim plinom se izvaja prek prenosnega in distribucijskega sistema zemeljskega plina; oskrba s toploto iz distribucijskih sistemov se izvaja v Trbovljah in Hrastniku; Zasavje je prometno prehodna regija, vendar se glede na raven prometne dostopnosti uvršča med regije s podpovprečno razvitim prometnim omrežjem; povezava na avtocestni križ zaradi velike koncentracije prebivalstva in velike dnevne migracije ne zadošča.

Razvojne potrebe

Analiza regionalnih razvojnih projektov je pokazala, da v Zasavski regiji prevladujejo projekti, ki naslavljajo fizične potrebe na področju poselitve: odvajanje in čiščenje odpadne vode v porečju Save, posodabljanje in izgradnja poslovnih con ter izgradnja kolesarskih povezav. V programskem delu Regionalnega razvojnega programa Zasavske regije 2021-2027 je v okviru razvojne prioritete 8.5 Trajnostni in celostni razvoj mesta in podeželja opredeljen ukrep Mehanizem CTN za trajnostni razvoj mestnih naselij in naselij mestnih območij. Predlagani ukrep ni bil vključen v dogovor za razvoj regij (DRR).

Prisotni nosilci urejanja prostora so opredelili naslednja prednostna področja: MGTŠ: vizija vzpostavitve con občinskega / regionalnega in nacionalnega pomena; območja s potenciali širitve, ki nimajo omejitev (varstvenih režimov); vzpostavitev kolesarskih in pohodniških poti: posodobitev obstoječih in vzpostavitev novih poti; šport: razvoj regijskih con / objektov; aktivacija degradiranih območij; protipoplavni ukrepi, izkoristek Save; erozija / plazovi, določitev VVO z regijskega vidika, poplavna in VVO območja; poplavna območja z omilitvenimi ukrepi se določi na porečje; pretežno listavci; sekanje za drva; priložnost je izkoriščanje biomase in razvoj socialnih funkcij: razvoj poti, možnost učenja v gozdu, naravne znamenitosti; vzpostavitev stanovanj; območja Natura 2000 – ogled najbolj ohranjenih habitatov z vodenimi ogledi.

Na delavnici so bile opredeljene naslednje prednostne razvojne usmeritve:

1. izgradnja, obnova in širitev OIC in poslovnih lokacij
2. regijsko načrtovanje izgradnje infrastrukture in nakupa opreme na področju izobraževanja, športa, kulture in drugih dejavnosti
3. GJI: posodobitev cestnega in železniškega omrežja